

**BORSA
İSTANBUL**

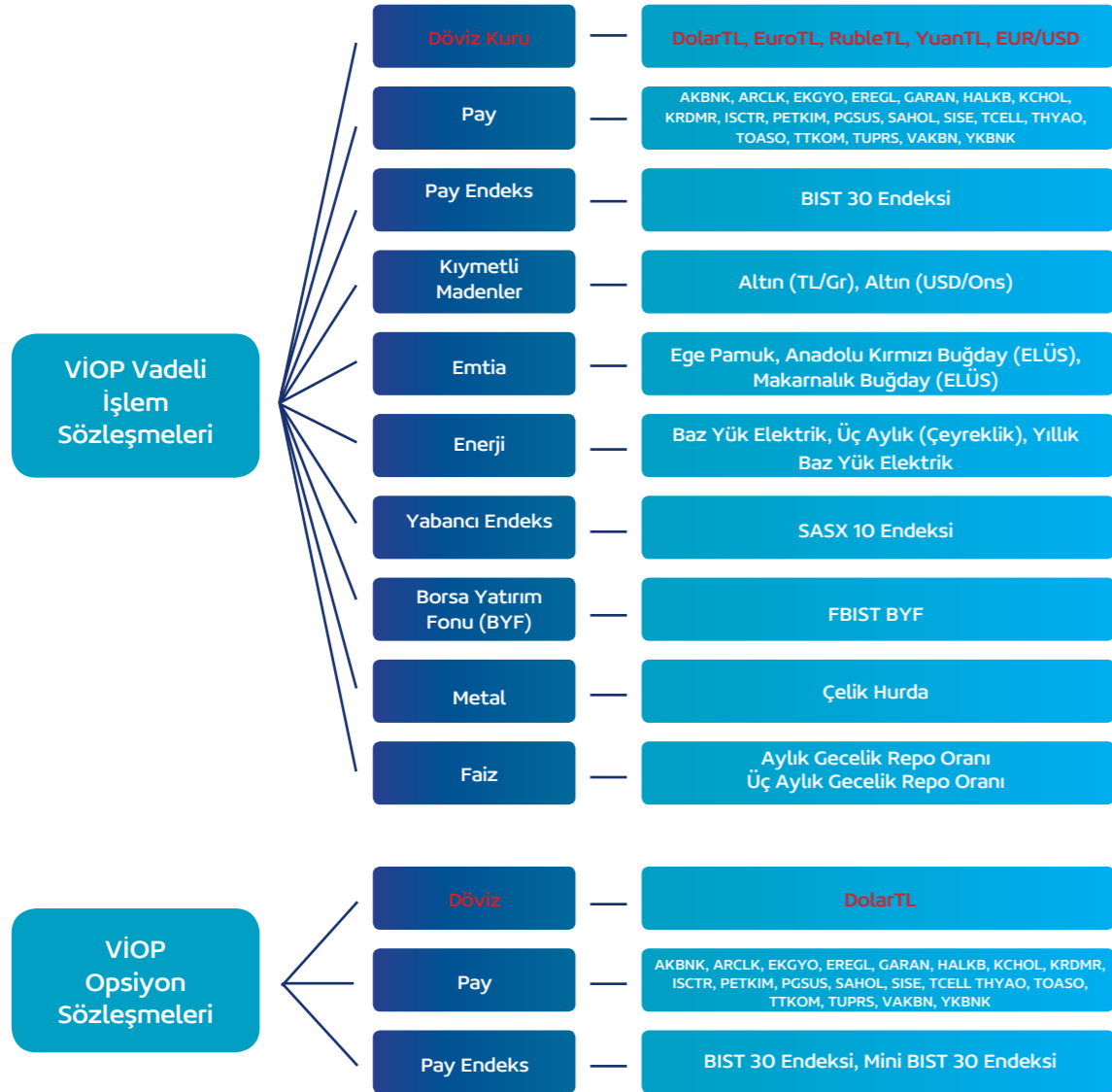
VIOP

VIOP Döviz Sözleşmeleri
Kur Riskinden Korunma

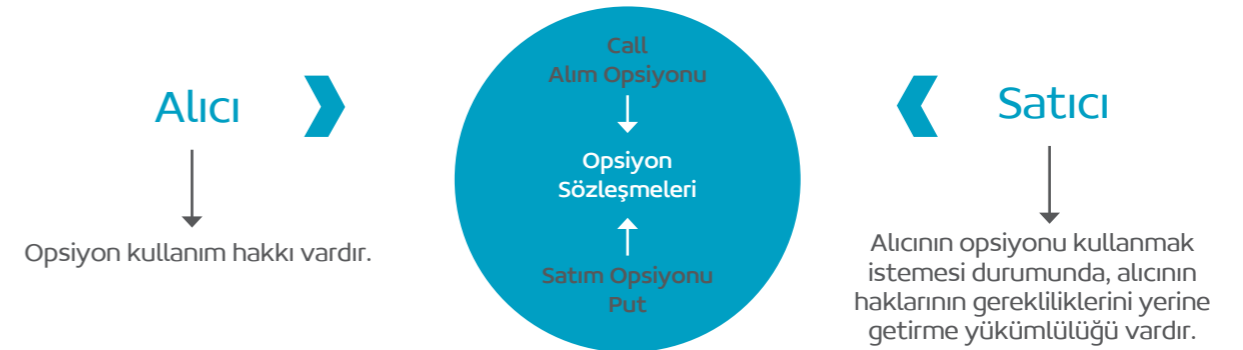
Borsa İstanbul Vadeli İşlem ve Opsiyon Piyasası (VIOP) dünyanın en hızlı büyüyen türev piyasası olarak, risk yönetimi açısından yatırımcıların tercih ettikleri adres olmaya devam ediyor. VIOP, geniş ürün yelpazesıyla, yatırımcılarına, pay ve pay endekslerine, döviz kurlarına, faize, kıymetli madenlere, emtia ve enerjiye dayalı türev sözleşmeleri sunuyor. Ayrıca VIOP'ta tüm işlemler Takasbank güvencesiyle işlem görüyor, çünkü Takasbank tüm VIOP sözleşmelerinde merkezi karşı taraf (alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı alıcı) hizmeti veriyor. 2017 yılında ortalama günlük işlem hacmi 3.1 milyar TL'ye yaklaşan VIOP, bölgesinde her türlü risklerin yönetildiği en önemli türev piyasa olmaya devam ediyor.

Döviz Vadeli İşlem Sözleşmesi Ne İşe Yarar?

Örneğin, belirli bir miktar teminat¹ ile 1 adet DolarTL vadeli işlem sözleşmesi aldığınızda gelecekteki bir vade için 1.000 ABD Doları aldığınızı düşünebilirsiniz. Böylece, 1 adet DolarTL vadeli işlem sözleşmesiyle kur riskinden kendinizi koruyarak 1.000 ABD Dolarından edeceğiniz kâr/zararı sabitlemiş olursunuz.

Döviz Opsiyon Sözleşmesi Ne İşe Yarar?

Örneğin, prim ödeyerek 1 adet DolarTL alım opsiyon sözleşmesi satın aldığınızda gelecekteki bir vade için 1.000 ABD Doları alma hakkını satın almış olursunuz. DolarTL opsiyon sözleşmesiyle kur riskinden kendinizi korumuş, bir nevi döviz riskinize karşı kasko yaptırmış olursunuz.

1 Adet Alım/Satım opsiyonunu alma/satma aşağıdaki şekillerde hak veya yükümlülükler ortaya çıkarmaktadır.

- DolarTL alım (call) opsiyonu ALMA = 1.000 ABD doları alma hakkı (ithalatçı için kasko),
- DolarTL satım (put) opsiyonu ALMA = 1.000 ABD doları satma hakkı (ihracatçı için kasko) vermektedir.
- DolarTL alım (call) opsiyonu SATMA = 1.000 ABD doları satma yükümlülüğü,
- DolarTL satım (put) opsiyonu SATMA = 1.000 ABD doları alma yükümlülüğü doğurmaktadır.

Vadeli İşlem Sözleşmesi ile Opsiyon Sözleşmesi Arasındaki Farklar Nelerdir?

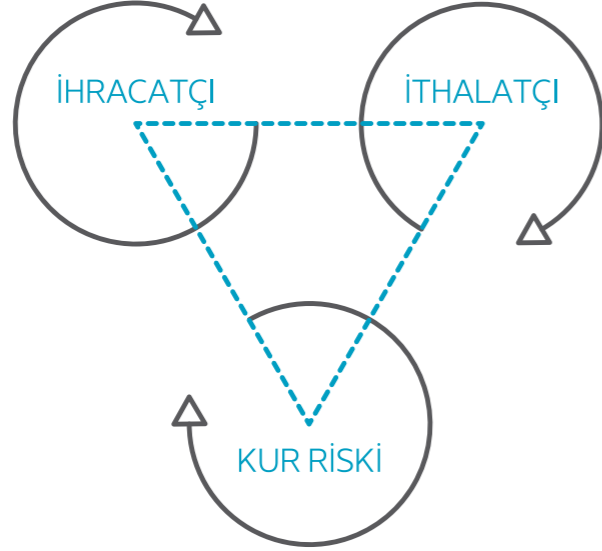
Her iki sözleşme de riskten korunma veya yatırım amacıyla kullanılabilir. Aralarındaki temel farklılık şudur: vadeli işlem sözleşmeleriyle pozisyon aldığınızda bir yükümlülük üstlenmiş, opsiyon sözleşmesi satın aldığınızda ise bir hak satın almış ve opsiyon sözleşmesi sattığınızda ise opsiyonu alanın istemesi halinde yerine getirmeniz gereken bir yükümlülük üstlenmiş olursunuz.

¹Teminat hesaplanırken Takasbank'ın BISTECH Marjin parametre verileri kullanılır.

Neden Borsa İstanbul VIOP'ta Döviz Vadeli İşlem Sözleşmesi veya Opsiyon Sözleşmesi Kullanmalıyım?

Borsa İstanbul VIOP'ta Döviz vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri, ithalat veya ihracat yapan firmalara döviz kuru riskinden korunma imkanı sağlar.

3 ay sonra dolar cinsinden gelir elde edeceksiniz;
Dolar kuru düşerse RİSK

3 ay sonra dolar cinsinden ödemez veya maliyetiniz olacak;
Dolar kuru yükselirse RİSK

VIOP'ta DolarTL Vadeli İşlem Sözleşmeleri

Dayanak Varlık²	ABD Doları/Türk Lirası (USD/TL).
Bir Adet Sözleşmenin Büyüklüğü	1.000 ABD Doları
Vade Ayları	Vade döngü ayları Şubat, Nisan, Haziran, Ağustos, Ekim ve Aralık'tır. Piyasada aynı anda içinde bulunulan ay, takip eden ay, sonraki ilk döngü ayı ve aynı yılın Aralık ayı olmak üzere dört vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.
Uzlaşma Şekli	Vade sonunda TCMB alım ve satım kuru ortalaması ile nakdi uzlaşma

Portföyünüzde başka pozisyonunuz yokken, 1 adet döviz vadeli işlem sözleşmesi pozisyonu alabilmek için bulundurulması gereken teminat Takasbank tarafından belirlenmektedir. DolarTL vadeli işlem sözleşmesi için bulundurulması gereken teminat tutarları ve kaldıraç oranları aşağıdaki tabloda görülmektedir;

Sözleşme Adı	Fiyat	Sözleşme Büyüklüğü	Bulundurulması Gereken Teminat (TL) ³	Kaldıraç Oranı
DolarTL Vadeli İşlem Sözleşmesi	3,6064 TL	3.606,4 TL	180	~ 20 Kat

Döviz Kasko - VIOP'ta DolarTL Opsiyon Sözleşmeleri

Dayanak Varlık²	ABD Doları/Türk Lirası (USD/TL).
Bir Adet Sözleşmenin Büyüklüğü	1.000 ABD Doları
Opsiyon Tipi	Avrupa - Hak vade sonunda kullanılır.
Vade Ayları	Yılın tüm ayları. Aynı anda içinde bulunulan ay ve bu aya en yakın vade olmak üzere toplam 2 vade ayına ait sözleşmeler işlem görür.
Uzlaşma Şekli	Vade sonunda TCMB alım ve satım kuru ortalaması ile nakdi uzlaşma

Opsiyon satın alıp bir nevi kasko yaptıran için, ödenen primden başka bir teminata ihtiyaç yoktur. Opsiyon satıp bir nevi opsiyon alana koruma sağlayan taraf için ise teminat yatırma yükümlülüğü vardır.

²Alım satım konu olan varlığa verilen addır.

³Kaldıraç oranları hesaplanırken 03.10.2017 tarihli fiyatlar ve Takasbank BISTECH Risk Parametre Tablosundaki ilgili değer esas alınmıştır

Peki Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri Döviz Kuru Riskinden Nasıl Korunma Sağlar?

Döviz Vadeli İşlem Sözleşmesi

• İHRACATÇI İÇİN:

DURUM: Aralık sonunda 100.000 ABD Doları tahsil edilecek.
RİSK: Dolar kuru değerinin düşmesi
KORUNMA: VIOP'ta DolarTL Vadeli İşlem Sözleşmesinde SATIM

İhracatçı DolarTL kurundaki düşüş riskinden korunmak istemektedir. Bu sebeple, 07.08.2017 tarihinde 3,8400'ten Aralık 2017 vadeli DolarTL vadeli işlem sözleşmesinde 100 adet kısa pozisyon (satım) alır.

Vade sonunda spottaki farklı kur değerleri için oluşan kar/zarar durumu aşağıdaki gibi olur.

Spot Döviz Kuru (29.12.2017)	VIOP Kar/Zarar (TL)	Spotta Maliyet (TL)	İhracat Geliri (TL)
3,9500	-11.000	395.000	384.000
3,9000	-6.000	390.000	384.000
3,8500	-1.000	385.000	384.000
3,8000	4.000	380.000	384.000
3,7500	9.000	375.000	384.000

Sonuç: Beklentinizin gerçekleşmesi halinde döviz kurundaki düşüğe karşın korunmuş oldunuz ve geliriniz 3,8400 TL ile sabitlenerek 384.000 TL oldu, zarara maruz kalmadınız.

• İTHALATÇI İÇİN:

DURUM: İthalatınız sonucunda Aralık ayında 100.000 Euro civarı ödeme yapmanız gerekiyor.
RİSK: Euro değerinin yükselmesi
KORUNMA: VIOP'ta EuroTL Vadeli İşlem Sözleşmesinde ALIM

Yatırımcı EuroTL kurundaki yükseliş riskinden korunmak istemektedir. Bu sebeple, 07.08.2017 tarihinde 4,1570 'den Aralık 2017 vadeli EuroTL vadeli işlem sözleşmesinde 100 adet uzun pozisyon (alım) alır.

Bu durumda vade sonunda spottaki farklı kur değerleri için oluşan kar/zarar durumu aşağıdaki gibi olur.

Spot Döviz Kuru (29.12.2017)	VIOP Kar/Zarar (TL)	Spotta Maliyet (TL)	İthalat Net Maliyeti (TL)
4,2500	9.300	-425.000	-415.700
4,2000	4.300	-420.000	-415.700
4,1500	-700	-415.000	-415.700
4,1000	-5.700	-410.000	-415.700
4,0500	-10.700	-405.000	-415.700

Döviz Opsiyon Sözleşmesi

• SATIM (PUT) OPSİYONLARI:

AMAÇ: Riskten korunmak

DURUM: Aralık sonunda 100.000 ABD Doları tahsil edilecek.

RİSK: Dolar kuru değerinin düşmesi

KORUNMA: VIOP'ta DolarTL Opsiyon Sözleşmesinde SATIM

İhracatçı, DolarTL kurundaki düşüş riskinden korunmak istemektedir. Bu sebeple, belirli bir miktar prim ödeyerek 18.09.2017 tarihinde 3,9000 kullanım fiyatlı Aralık 2017 vadeli DolarTL satım opsiyonu sözleşmesinde 100 adet uzun pozisyonu (alım) 2.070 TL prim ödeyerek alır. Böylece ödenen prim karşısında döviz riskine karşı sigortalanmış olursunuz.

Vade sonunda spottaki farklı kur değerleri için oluşan kar/zarar durumu aşağıdaki gibi olur.

Spot Döviz Kuru (29.12.2017)	Opsiyon Sözleşmesinin Kullanımından Sağlanan Gelir	Spotta Döviz Satışından Sağlanan Gelir	Opsiyon Sözleşmesinden Elde Edilen Net Gelir
3,7000	$(3,9000-3,7000)*1000*100 = 20.000$ TL	$3,7000*100.000=370.000$	$20.000-2.070 =17.930$ TL
3,8000	$(3,9000-3,8000)*1000*100 = 10.000$ TL	$3,8000*100.000=380.000$	$10.000-2.070 =7.930$ TL
3,8500	$(3,9000-3,8500)*1000*100 =5.000$ TL	$3,8500*100.000=385.000$	$5.000-2.070 =2.930$ TL
3,9000	Opsiyon kullanılmaz	$3,9000*100.000=390.000$	- 2.070 TL
4,0000	Opsiyon kullanılmaz	$4,0000*100.000=400.000$	- 2.070 TL

• ALIM (CALL) OPSİYONLARI:

AMAÇ: Riskten korunmak

DURUM: Ekim sonunda 100.000 ABD Doları ödemesi veya maliyeti olacak.

RİSK: Dolar kuru değerinin yükselmesi

KORUNMA: VIOP'ta DolarTL Alım Opsiyonu Sözleşmesinde ALIM

İthalatçı, DolarTL kurundaki yükseliş riskinden korunmak istemektedir. Bu sebeple, belirli bir miktar prim ödeyerek 18.09.2017 tarihinde 3,9500 kullanım fiyatlı Ekim 2017 vadeli DolarTL alım opsiyonu sözleşmesinde 100 adet uzun pozisyonu (alım) 3660 TL prim ödeyerek alır. Böylece ödenen prim karşısında döviz riskine karşı sigortalanmış olursunuz.

Vade sonunda spottaki farklı kur değerleri için oluşan kar/zarar durumu aşağıdaki gibi olur.

Spot Döviz Kuru (30.10.2017)	Opsiyon Sözleşmesinin Kullanımından Sağlanan Gelir	Spotta Döviz Satışından Sağlanan Gelir	Opsiyon Sözleşmesinden Elde Edilen Net Gelir
3,7000	Opsiyon kullanılmaz	$3,7000*100.000=370.000$ TL	-3.660
3,8000	Opsiyon kullanılmaz	$3,8000*100.000=380.000$ TL	-3.660
3,8500	Opsiyon kullanılmaz	$3,8500*100.000=385.000$ TL	-3.660
4,1000	$(4,1000-3,9500)*1000*100 = 15.000$ TL	$4,1000*100.000=410.000$ TL	$15.000-3.660 =11.340$
4,2000	$(4,2000-3,9500)*1000*100 = 25.000$ TL	$4,2000*100.000=420.000$ TL	$25.000-3.660 =21.340$

Borsa İstanbul ViOP Vadeli İşlem ve Opsiyon Sözleşmeleri Ne Kadar Güvenilir?

Borsa İstanbul ViOP'ta gerçekleştirilen tüm işlemler Takasbank garantisi altındadır. Tüm işlemlerde, Takasbank alıcıya karşı satıcı, satıcıya karşı ise alıcı konumuna geçerek merkezi karşı taraf hizmeti vermektedir. Bu şekilde ViOP'ta karşı taraf riski olmadan işlem yapılmaktadır.

Borsa İstanbul ViOP'ta Nasıl İşlem Yaparım?

• Borsa İstanbul ViOP üyesi aracı kuruluştaki hesap açılır.

Alım Satım Detayları İçin;

<http://www.borsaistanbul.com/urunler-ve-piyasalar/piyasalar/vadeli-islem-ve-opsiyon-piyasasi/viopta-nasil-alim-satim-yapilir>

• Üyelerimizin⁴ listesine aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz:

http://www.borsaistanbul.com/borsa_uyeleri/uye-bilgileri?y=21

• ViOP'ta işlem yapan kurumsal yatırımcılar⁵ için **stopaj %0**'dır.

Borsa İstanbul ViOP'ta Nasıl İşlem Yaparım?

- **Matriks** : Sözleşme Adları (F_USDTRY1217, O_USDTRYKE1217C3550)
- **Foreks** : Sözleşme Adları (F_USDTRY1217, O_USDTRYKE1217P3550)
- **Bloomberg** : "A1A Curncy CT (A2A, B2A)", "TYX Curncy OMON"
- **Reuters** : "O#TRYUSD:", "O#TRYF*.IS"
- **DirectFN** : Sözleşme Adları (F_USDTRY1217, O_USDTRYKE12173500)

⁴Yapacağınız/gerçekleştireceğiniz işlemler için korunma işleminin büyüklüğüne göre aracı kuruma işlem komisyonu ödenmektedir.

⁵Tam ve dar mükellef sermaye şirketleri, yatırım fon ve ortaklıkları için %0 stopaj uygulanırken, diğer tam ve dar mükellef kurumlar için stopaj oranı %10 olarak uygulanmaktadır. Lütfen kendi durumunuz için vergi danışmanınıza danışın.

ŞİMDİ BAŞLAYIN

Tüm broşürlerimizin en güncel versiyonlarına aşağıdaki linki kullanarak ulaşabilirsiniz.

www.borsaistanbul.com/kurumsal/yayinlar/bilgilendirme-kitapciklari

Bu broşür, Borsa İstanbul A.Ş. tarafından bilgilendirme amacı ile hazırlanmıştır. İşbu kitapçıkta/sunumda/broşürde yer alan bilgiler, herhangi bir yatırım aracının alım-satım teklifi, tavsiyesi veya getiri vaadi olarak yorumlanamaz.

Bu broşürde yer alan bilgilere dayanılarak üçüncü kişiler tarafından alınacak yatırım ya da benzeri kararların sonucunda bir zarar doğması halinde Borsa İstanbul A.Ş. hiçbir şekilde sorumlu tutulamaz.

Burada yer alan bilgiler, Borsa İstanbul A.Ş. tarafından güvenilir olduğuna inanılan kaynaklardan alınmış olmakla beraber, Borsa İstanbul A.Ş. tarafından, bu bilgilerin doğru, güncel, güvenilir, eksiksiz veya hatasız olduğuna dair bir açıkça veya zımnen beyanda veya taahhütte bulunmamaktadır.

Şüpheye mahal vermemek adına, Borsa İstanbul A.Ş.'nin söz konusu kaynakları kullanmasından dolayı üçüncü kişiler tarafından yöneltilen herhangi bir hak veya iddia olması halinde Borsa İstanbul A.Ş.'nin herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır. Borsa İstanbul A.Ş., söz konusu bilgileri, bu bilgilerin sebep olduğu, bu bilgilerin kullanımından kaynaklanan veya bu bilgilere dayanan, doğrudan veya dolaylı, dolayısıyla ya da fiili hiç bir zarar veya kayıptan dolayı, Borsa İstanbul A.Ş.'ye hiçbir şekilde sorumluluk veya yükümlülük yüklenmemesi yönündeki açık şartı ile yayınlamaktadır ve bu şartı, söz konusu bilgileri kullanan herkes kabul etmiş sayılacaktır.

Borsa İstanbul A.Ş., insan hatası ve/veya teknik hatalar veya sair etkenlerin doğması ihtimali karşısında, kendisinin veya bilgi sağlayıcının yapabileceği hiçbir hata veya ihmalden sorumlu değildir.

İşbu kitapçığın/sunumun/broşürün 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndan doğan tüm mali haklar ve diğer mevzuatlardan doğan sınıai haklar Borsa İstanbul A.Ş.'ye aittir. Şüpheye mahal vermemek adına, üçüncü kişilerin fikri hak iddiaları karşısında Borsa İstanbul A.Ş.'nin, üçüncü kişiler tarafından yöneltilen herhangi bir hak veya iddia olması halinde herhangi bir sorumluluğu bulunmamaktadır.

İşbu broşürün tüm hakları Borsa İstanbul A.Ş.'ye ait olup, içerdiği bilgiler, Borsa İstanbul A.Ş.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, kısmen veya tamamen, hiçbir surette kopyalanamaz, ifa edilemez, dağıtılamaz, kiralanamaz, çoğaltılamaz, alt lisans verilemez, değiştirilemez, sonraki kullanımlar için depolanamaz ve benzeri işlemlere tabi tutulamaz. Borsa İstanbul A.Ş.'nin tüm imajları Tescilli Hizmet Markası'dır ve Borsa İstanbul A.Ş.'nin önceden yazılı izni olmaksızın ticari amaçlar için kullanılamaz.

DOVİZE KASKO BURADA!

DolarTL Opsiyonları ile Kur Riskinizi Yönetin

VIOP

VIOP DolarTL OPSİYON SÖZLEŞMELERİ

**MINIMUM RİSK,
MAKSİMUM FAYDA.**

BORSA İSTANBUL

VIOP

Bu broşürü internet ortamında
görüntülemek için

Borsa İstanbul Anonim Şirketi

Reşitpaşa Mahallesi
Borsa İstanbul Caddesi No:4
Sarıyer 34467 İstanbul

T +90 212 298 21 00
F +90 212 298 25 00
www.borsaistanbul.com

/borsaistanbul

/borsaistanbul

/borsaistanbulEN